

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő háboruban kétszáz alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Hegyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy hónapra " 20

A világháború.

A francia harctéren még változatlan elkeseredéssel folyik a küzdelem, de maguk a franciák és az angolok is kezdik lapjaikban bevallani, hogy a németek helyzete nagyon kedvező. A franciák számára Charles Richet, a kiváló tudós vigasztaló cikket írt, melyben azt mondja, hogy Németország legfeljebb csak öt hónapig bírja ki a háborút, mert akkorra éhen hal a miután egy hetven millió német nem várja be nyugodtan azt az időpontot, amikor utolsó lelkéig kenyere is elfogy, minden valószínűség mellett szól, hogy a németek már előbb kénytelenek lesznek beszüntetni háborús operációikat. Elképzelhetjük ma már, minő reménytelenség tartja maguk a franciák is a helyzetüket, mikor ilyen gyerekes módon kell és lehet őket vigasztalni. Az angolok sokkal őszintébbek és a „Daily News”-nek a francia seregnél levő tudósítója egész leplezetlenül megírja lapjának, hogy a szövetséges seregek helyzete rossz és ha megjelenik majd a kimentés arról, mekkorra az angol veszteség, egész Angliát a rémület fogja majd el.

Tulajdonképpen megelégedünk azzal, hogy a német vezérkar azt jelenti, hogy a németekre nézve kedvező a francia harctéri helyzet. Hogy a majdnem háromszáz kilométer hosszú harcfrontból kikapjunk egy helyet a speciális helyzetet vizsgáljuk meg, ami ott van, annak annál kevésbé volna értelme, mert hisz ez a gyér jelentőség miatt nem is igen lehetőséges. A fontos az, hogy az összes francia hivatalos jelentés hangsúlyozza a német túlzásig fölényét és pedig úgy a könnyű, mint a nehéz tüzérségét. Azóta, hogy gyorstűzűlő ágyúk vannak használatban, a tüzérség jelentősége lényegesen emelkedett a modern háborúban a főképp, hogy a gyalogság végül is győző, vagy sem. Ha tehát a franciák maguk is bevallják, hogy a németek túlzásig úgy a támadásban, mint a védekezésben kiválóbb ezzel egyúttal maguk mondják meg, mi lesz a mostani nagy franciaországi küzdelmeknek, mely ma már tizenkettedik napja tart, a végső eredménye. Hogy most már a küzdelem még néhány napig tart-e és hogy eközben egy-egy helyen mi történik, az jelentéktelen, mert aligha fogja befolyásolni a németek végleges győzelmét.

Az angolok helyzete sem jobb, dacára annak, hogy Kitchener az angol feladatokban nagyon optimista képet festett a harctéri helyzetről. Szerinte hat gyalogdivízió és két lovassdivízió van a harcté-

ren és az összes veszteségek a tartalékból pótolhatók. Azonkívül Gibraltárról és Maltából a az indiai hadseregéből is hoznak csapatokat a francia harctérré. Ez így mind nagyon szépen hangzik, de valójában semmit sem jelent, mert legfeljebb néhány száz emberről van szó. Ezt Kitchener is sejtette, mikor azt mondja, hogy tavaszig négy új hadsereget fog a harctérré küldeni. Folyik is a toborozás változó sikerrel. Angliában sok a dologtalan és a munkanélküliség talán össze is lehet nagy pénzen néhány ezer embert szedni, de arra a kérdésre Kitchener maga

sem tudott válaszolni, honnan veszi majd a tisztakat és a felszerelést. És megtelekedezik arról, hogy még nem katoná az, aki uniformisba bujlik.

A szerb harctéren sikeresen folyik az előnyomulásunk, de erről ma nem érkezett részletes jelentés. Néhány napig várunk kell még s akkor azt hisszük onnan is újabb sikerek híre érkezik. A mai nap általában csendes volt, legfeljebb ami a beérkezett jelentésekből olvasható, noha kétség-feler, hogy a csapatok a galiciai harctéren leszámítva, az összes harctéren a leghevesebb akcióban vannak.

A lassu harci készülődések.

Döntő felvonulások az oroszok ellen.

Az oroszok serege remeg a szövetséges hadak előtt

A mai napnak nincs komolyabb harci híre. Ugy a németek által vívott harci téreken csak kisebb csatározások voltak, mely alól kivételt képez Franciaország, hol a németek egyre nagyobb tért hódítanak és már csak napok kérdése, hogy a büszke francia nép összeroppan a német hadak ellenállás nem ismerő fegyvere előtt. A győzelmes német hadak már Páris körül vonják össze hadaikat és csak órák kérdése, hogy megkezdik Páris bombázását.

A galiciai harctéren sem történt az utóbbi napokban jelentősebb esemény. Ez nem a mi hadseregünk mulasztása, hanem az orosz hadseregnek kimerültsége. Az orosz megretent hadaink félelmetes előnyomulásától és más hadállásban keres biztonságot.

Az osztrák-magyar csapatok Szerbiával szemben offenzívába léptek át, aminek az lett a következménye, hogy a szerbek támadó kísérlete összeomlott. A szerb közvélemény, amelyet eddig ágyúszékekkel hílegettek, tudja már a lecsúszó valószínűségeit és tisztában van azzal, hogy nincsen menetség: Szerbia sorsa megpecsételődött. A szerb hatóságok ahelyett, hogy humánus intézkedésekkel igyekeznének a belső nyugtalanságot csillapítani, kegyetlenkedésekkel fokozták azt. A szerbek harcmóráját jellemzi, hogy szerb halottaknál és sebesülteknél francia dumdum lö-

veket találtak. A Montenegró ellen való háborúról is van új hír. Megerősítik ezek az új hírek, hogy a monarchia csapatai átléptek Montenegró területére és kiverték az ellenséget hadállásaikból.

Mai híreink a következők:

Az entent sajtója ellen.

Budapest, szept. 26.

Tegnap este haderőnk a lemergi csata után a Santol nyugatra eső területen megkezdett gyülekezését nem csupán az entente sajtójának szolgálatát alkalmas a legrosszabb indulatú kifalálásokra és a legneveltegebb kommentárookra, hanem más helyütt is hadseregünk helyzetének téves felfogására vezetőit.

Ezzel szemben utalnunk kell arra, hogy az említett gyülekezés teljesen önszántunkból történik, amire elég bizonyíték az, hogy az ellentel megzavarni sehol sem tudta és meg sem kísérelte. Az ellenségnek a San vonalon való sikereiről szóló állítások teljességgel valótlanok, mindössze egyes harcserű biztosított és csupán kis erővel megszállt átkelési helyeket bombázták nagymennyiségű csapatoknak, nehéz lövegeknek és löszernek felhasználásával.

Ezeket az átkelési helyeket, mindegyik céljukat betöltötték, a hidak felrobbantása után önként hagytuk el. Londoni hír, melyszerint Przemys két erődje elesett volna, természetesen pusztán koholmány. A balkáni harctéren a helyzet elég világosan szóló legutóbbi kommunikáció is változatlanul kedvező maradt.

(Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Szerbia tudatában van nagy vereségének.

Szofia, szept. 26.

Bolgár lapok írják Nisből, hogy Szerbiában a folytonos vereségek következtében nagy a megdöbbenés. A közudat tisztában van vele, hogy a szerb offenzíva kudarcot vallott és egyetlen esetben sem ért el eredményt. A szerb hadsereg teljesen felbomlott és a nép feladott minden reményt, hogy ez a hadsereg még talpra állhasson.

A Kambana híreler értesítése szerint a Timok-divízió teljesen megsemmisült, helyébe Szerbia a Sumadia-divíziót vetette az osztrák-magyar hadsereg elé, de ez is olyan súlyos veszteségeket szenvedett, hogy többé már nem számíthat. A szerb nagyzási mániá belföldi adta a vértengerbe, a melybe a monarchia seregei süllyesztették Szerbiát. Az ellentel rettenetesen gázolt végig Szerbián és a Balkánon nincs senki, a ki segítségére vonulna, mindenki érzi és tudja, hogy Szerbia sorsa meg van pecsételve.

Uj-Szerbiában bandák gyujtogatnak.

Szofia, szept. 26.

Uj-Szerbiában mindennap rémes dolgok történnek. Szeptember 6-án Kicsevóban egy banda jelent meg, amely szerb katonákból és tömlőcökből szabadon bocsátott rabokból állott. Ez a gyűlévész had Dubicz, Klenovec, Popovec és Lascsani falvakban összefogdoszt a 40-60 éves bolgár férfiakat, házikat kifosztotta, őket magukat pedig ostromozva kergette Ticsavóig. Itt a bolgár foglyokat a banditák ledöbbszték. Miután véres munkájukat elvégezték, a banditák ismét visszatértek az említett falvakba, amelyeknek gyermek- és asszonynépe időközben az erdőbe menekült. A banditák felgyújtották mind a négy falut.

Idevaló lapok közlik: Gorna Dzumajába tömegesen érkeztek macedóniai menekültek, akik hírről hozták, hogy Macedóniában a szerb hatóságok a néptől minden eleséget elvették és a lakosság

éheznek. A szerb hatóságok a kivetelt adókat kintzásokkal hajlják be.

Montenegróban megvert francia katonák.

Ott, ahol egy folyó választja el Montenegrót Hercegovinától, egy gépfegyverosztály fedezete alatt gyalogságunk átkelt a folyón s megtámadta a montenegrói hegyeken lévő ellenséget. Rövid harc után gyalogságunk kiverte fedett állásukból a montenegrókat s ekkor kiderült, hogy a civil ruhában harcoló montenegrókat között egyenruhás katonák is vannak.

Futásuk közben nehéz lett volna megállapítani, hogy milyen hadsergekhez tartoznak, de amikor katonaságunk fölött a hegytetőre s ott néhányat megsebesülve és holtan talált, megállapították, hogy az egyenruhás katonák franciák, akik a szuburbi francia küldönmény tagjai voltak. Ez a küldönmény eleinte Cetinijében Nikita udvarában testőri szolgálatot teljesített, később híre járt, hogy a Lovcen-hegyen felállított montenegrói ágyúk kezelését átvették s most kiderült, hogy néhányan közülük itt a hercegovinai határon a montenegrókkal egy sorban küzdenek.

Négyszáz katona bravurja.

Bécs, szept. 26.

A Korrespondenz Wilhelm egy bécsi gyalogezred képlárjának tábori levelet teszi közzé, aki az északi harctéren megsebesült. E levél egy esetet ír le, amely bizonyítja, hogy az osztrák és magyar hősiesség csapatai, mely lelkesedésé hajja át. A levél négy száz osztrák és magyar katonának kétszer orosz ellen szeptember 3-án vívott harcát írja le. Csapataink igazi halálmegegyezésel intéztek szuronyrohant az ötször oly erős ellenség ellen. Az orosz csapat megadta magát és kato-

Szerbia végnappal.

A katonai liga halállal fenyegeti Pasicot.

Szófia, szept. 26.

A téli hivatalos „Velja“, ítéleténél megbízható jelentések alapján beszámol Szerbia kétségbeesítő helyzetéről. Tény az — írja a bolgár kormánylap — hogy Nisben az élelmiszerek hiánya immár elérte a legmagasabb fokot. Az osztrák-magyar hadsereg diadalmas előnyomulása, az egyre terjedő kolera és a pestis-járvány, a tüzérezredekben lábrakapott nyugtalanság és az erőszakkal besorozott macedóniai katonák nyugtalanító magaviselete mind hozzájárulnak ahhoz, hogy Szerbia helyzetét valószínűleg kétségbeesítőnek mondhasunk. A legutóbbi kimutatás szerint a kolerabetegség száma meghaladja a tízenkét-ezretet.

A katonai ligák ismét elkezdtek működéssüket. Most a megsértett büszgő dolgozik a ligában, féltalmasan érinli önérzetüket, hogy a legutóbbi intézkedések megítéle-

náink foglyul ejtették őket. Az orosz tisztiek így szóltak:

— Ha katonáinknak csak egy része volna olyan, amilyen a tietek, nem volnánk foglyaitok.

A kraszniki győzelem jelentősége.

Berlin, szept. 26.

A kraszniki nagy győzelemnek a keletporoszországi orosz invázió csökkentésére való nagy befolyásáról tanuskodik többek közt egy levél, amelyet Hindenburg főparancsnok egy unokanővére az oroszok által építtetett Neidenburgból írt. A levélnek erre vonatkozó része így hangzik:

„Kelet Poroszország, főképpen pedig a közeli határszél veszélyeztetésének nagy csökkentését jelenti az a körülmény, hogy a nagy orosz csapatösszevonásoknak az osztrák-magyar seregek kraszniki csodás győzeleme következtében meg kell oszlanok. Ez döntő jelentőségű dolog és ezzel a Soldau felől való további invázió veszélye elmúlt.“

A belgák újabb veresége.

Köln, szept. 26.

A „Kölnische Volkszeitung“ szerint a belga csapatok egy hétfel ezelőtti Albert király vezetésével Mechelenen át Löwenig nyomultak előre, ahol a pályaudvari gránátokkal és shrapnelekkel bombázták. A német népfelkelők kénytelenek voltak a tulerő elől visszavonulni, de nem sokára megérkeztek a német tisztek és ekkor a belga ellenfelet, amelynek túzérése rosszul lőtt, teljesen megsemmisítették. A következő napon a belga polgárhadség is belevegült a harcba, amellyel a németek egy tengerészeti zászlóalj-küldönményét állították szembe. A harmadik napon az ellenséget, amelynek súlyos veszteséget okoztak, Antwerpen közelébe verték vissza. A németek vesztesége csekély volt.

alkalmából nem kérték ki az ő tanácsukat is. A liga valószínűleg ultimátumot küldött Pasicnak. Ebben az iratban azt kéri tőle, egyezzenek a jelenlegi helyzetet a legrövidebb idő alatt megváltoztatni. Követelik, hogy minden intézkedés megítése előtt kérjék ki a kormányhatóságok az ő véleményüket is és hogy az intézkedések végrehajtásában számukra aktív részt biztosítsanak. Követelik, hogy a kormány a legrövidebb időn belül legalább száz orvost és bakteriológust szerződtessen, akárhonnán is, az egyre terjedő és pusztító járványos betegségek csökkentésére. Pasic helyzete — írja „Velja“ — rettenetes. Megbízható forrásból vett értesülés szerint a katonai liga azt is megígérte Pasicnak, hogy amennyiben követeléseiknek nem tesz eleget, irgalom nélkül agyonlövök.

Szerbia a végromlás szélén áll és alig van mód arra, hogy rette-

netes helyzetén csak valamit is javítson — fejezi be cikkét a Velja, az egyik legjobban informált bolgár napilap.

A törökök velünk éreznek.

Köln, szept. 26.

Konstantinápolyból táviratozzák a Kölnische Zeitungnak: A mohamedán papság meggyőződéssel hirdeti, hogy minden tekintetben Törökország javára válnék, ha ebben a háborúban a középeurópai két hatalom győzne, ellenben a hármastentente győzelme az ozmán birodalom végét jelentené és csapás volna az izlámra.

Egy nagyon magasállású mohamedán egyházfejedelem úgy nyilatkozott, hogy Mekkában és Medinában a német birodalom győzelmének győzelmét prédikálják a papok. A birodalom más részeiből szavahihető jelentések jöttek, hogy ott is ugyanez történik. Eppen így párizsi hírnökök brit ladiában és egyéb francia és angol gyarmatokon a mohamedán világot ugyanilyen szellemben világosítják fel és oktadják ki.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár: Szeptember 26. Szombat. Róm. kath. Juszina sz. Protestáns Juszina sz. Görög Orosz szept. 13. Fölt. tem. a. Nap kel 5 óra 52 percek, nyugszik 5 óra 50 percek.

Időjárás. Hűvös idő várható. legfőbb délen és keleten némi esővel. Sürgönyprognózis: Hűvös, délen és keleten elvált csapadék. Déli hőmérséklet: 13-1 C.

Csata után . . .

Véresszáju, éhes, csuf viharadarak Huzódjatok innen. Miénk a diadal. Elfutott az ellen, messze messze tájra, Németek, magyarok, hős, bátor katonák, Győzedelmi mámor lelketek felrázza Megszűnt a viadal.

A magyar táborban nagy a dinom-
[dánom,
Megverték az ellent, van is öröm rajta
Táncolnak, dalolnak vad, ujjongó szó-
[val,
Hisz' ez magyar virtus s ez is azt
[kivánja,
„Mennél hangosabban!“ Éinek hát a
[jóval
S tüzzel szól a nóta.

A német táborban halkabbak a dalok
Mindenki vigyáz ott szívére, szavára,
Köröztük mély csendben leszáll az ég
[fátyla
Német vitéz hősök imádkoznak buzgón
Győzelmek Urához s könnyük kicsor-
[dul az
Ócska bibliára.
Nagy Ilonka.

A közelgő halottak napja.

November 1-én ismét elérkezik a halottak napja, amelynek előestéjén, vasárnap alkonyatkor a temetők csendes és sötét birodalma minden esztendőben a kegyelet gyertyáinak fénytengerében szokott remegni.

Ugy hisszük, hogy ez az idén más-képen lesz.

Szomorú ünnep volt máskor is minden esztendőben a halottak-napja. A ezerkilencszáztizennegyedik esztendőnek nagyon sok a halottja s

mire elmúlik az a néhány nap, amely még elválaszt az ősi novembertől, még több lesz. Az élőknek is egész seregeit siratjuk, mert bizonytalanságban vagyunk az iránt, hogy nem fekszenek-e már egy jeltelen sírban.

A kegyelet nem helyez égő mécseseket sírjaikra, csak ágyunk, fegyverek tüze lobban, cikázódik végig felettük s a megmaradt harcosaink szemében ég a lelkesedés harci tüze.

Lehet-e a kegyelet napja az idén is olyan, mint volt az eddigi esztendőben, amikor átélünk?

Nem.
A temetőben nyugvó övéink hantján teher volna a rájuk szórt virág, a síralmaikba szurt gyertyák fájó sebet ejtenének elszállt lelkeiken. Az emlékezés, a könnyhullatás, a kegyelet becsületes érzése éppen olyan nemes, lelket enyhítő és fájdalmat csillapító akkor is, ha nem gyújtunk lángot melléje. De amit nem gyújtunk meg, amivel nem sírokat díszítünk, azt adjuk oda a háború segélyakció céljaira, hiszen most szüksége van szegény hazánknak minden fillérre.

— A katonai ügyosztály értesítése. Makó város katonai ügyosztály felhívja az 1892, 1893, 1894. évben született, akár helybeliek, akár vidékiek, kik ugyan még besorozva nincsenek, de már a katonai nyilvántartói hivatalban jelentkeztek, hogy október hó 13-án, 14-én és 15-én Szegeden vizsgálják meg őket. A kiket ezen vizsgálatnál alkalmatlannak fognak találni, azok kötelesek lesznek folyó évi október 26-án bevonulni. Ez ügyben ugyan bővebb felvilágosítást a katonai nyilvántartó hivatal ad. Mi csak annyit jegyzünk meg, hogy a katonai szolgálatra alkalmatlannak talált ifjak ruhát nem fognak kapni, hanem kötelesek lesznek saját ruhájukban bevonulni, de ruháik használatáért mérsékelt pénzbeüt ellenértéket kapnak.

— Okmány-bélyeg változás. Céltalan büntetéstől való megóvás okából figyelemreztetnek az okmánybélyeg használatára utaltak, hogy az eddigi 1903. év óta használatban volt régi bélyegek folyó évi október 1-től nem használhatók, a régi bélyegek csupán a még folyó évi szeptember hóban keltezett okiratok vagy akkor benyújtott beadványokra alkalmazhatók, de az október 1-től keltezett bélyegköteles iratokra csakis az új okmánybélyegek használhatók. A sértetlen régi bélyegek, október 1-től december 31-ig a kir. adóhivatalnál új bélyegekkel kicserélhetők.

— Az ipariskolai tanítók választása. Az ipariskolai tanítókat, mint azt megírjuk, ma kellett volna az ipariskolai bizottságnak megválasztania. E választást azonban elhalasztották október hó elséjére, a mikor délután 4 órakor tartandó ülésében választja meg a bizottság az ipariskola tanítóit.

— Szerencsétlenség a sebesült katonák bevonulásánál. Ma délután, midőn a sebesült katonákat szállították befelé a Lovovics-sugárúton, a közönség két oldalit sorfalat állva éljenzett és virágokat szórt a katonák útjára. Ezek között volt özvegy Páhány Jánosnének unoka huga, ki virágot dobott egyik sebesültet szállító kocsiára, midőn véletlenül megcsuszott és a kocsi oly szerencsétlenül ment lábán keresztül, hogy lába bokában eltörtött. A szerencsétlen leánynak Hubert Mihály dr. városi orvos nyújtotta az első segélyt.

— Értesítés. A makói izraelita hitközség templom gondnoksága értesíti a hitközség tagjait, hogy nagy bőjt előestéjén csakis névre szóló jeggyel lehet a

templomba bejutni és 12 éven alóli gyermekeket a templomba egyáltalán be nem engednek. A kiknek névre szóló jegyük nincs, azok illet a hitközség jegyzői iródjában e hó 27., 28. és 29. én délelőtt 9-11 óráig és délután 3-tól 5 óráig válhatnak.

— Református Istentiszteletek. Ujvárosban d. e. 9 órakor Szirbik Sándor tart próbaszónoklatot, tekintettel arra, hogy makói embernek fia és Dérczy Imre örökének valószínű utódja, a hívek a bemutatkozását nagy érdeklődéssel várják. Délután Dérczy Imre tart bibliamagyarázatot. — Belvárosban d. e. 9 órakor ifj. Nagy Károly beszéli, d. u. 2 órakor Szirbik Sándor mutatkozik be.

— Az Uránia-színházban f. hó 27. én, vasárnap délután fél 5 és este 8 órakor rendkívül érdekes előadást tart.

— SZÜRETI BÁL. Vasárnap este tartja Erdély József okleveles táncitanító Barcsay-utcai tánctermében ezidei szüreti bálját.

— Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Lazarov Péter Pál 6 éves, Kolompár Gyula 2 óras, Vámos Berta 15 éves korában.

— ÉRTESÍTÉS. Tisztelettel értesitem a t. hölgyközönséget hogy bevásárlási utamról visszatérve női kalaptermemet a legújabb divat szerinti modellekkel látom el.

Özv. KELEMEN SANDORNÉ.

— Tisztelettel értesitem a szülőket és gyámokat, hogy az őszi táncanfolyamot október hó 20-án megkezdem. Beiratkozni bármikor lehet Barcsay-utcai házamnál.

Tisztelettel:
Erdély József,
okl. táncitanító.

Ujabb sebesült katonák jöttek Makóra

A délutáni vonat 138 sebesültet hozott.

Azon első sebesült katonák, kik régebben érkeztek Makóra, az illető helyes gyógykezelés és odaadó ápolás folytán nagybárá mindannyian meggyógyultak és vissza nyerve erejüket, harcoképességet, elhagyták városunkat. Ujabból visszatértek a harctérre, hogy ismételtelen ontsák vérüket mindannyiunkért, a magyar haza boldogulásáért.

Alig hűltek azonban meg a kórházak, máris újabb sebesültek érkeztek hozzánk. Ma délután a rendszeres személyvonat újabb 138 sebesültet hozott Szeged felől. Ezeknek már tegnap délután keleti vonalra megérkezniök, de mivel csak szerdán utaztak a megsebesülés helyéről: Szerbiából, igen ki voltak merülve, így kénytelenek voltak egy napot Szegeden pihenni. Ma érkeztek meg hát hozzánk ezek a sebesült katonák, bár már tegnap is óriási közönség várta őket a vasútnál, de még jóval több a vasutól befelé vezető utcákon.

Nagybárá magyar fiúk ezek és nemcsak különféle ezredekben, de különféle fegyvernemekhez is tartoznak. A makói közönség most is azzal a szeretettel fogadta a harctér sebesültjeit, mint a múltkor. Ezek között több volt a su-

lyosan sérült, kiket hordágyon kellett beszállítani.

A sebesült katonák közül 99 ment az internátságba, hol a legtöbbit azonnal friss kötéssel kellett ellátni, mert még az az első kötés volt rajtuk, mit megsebesülésük után a harctéren alkalmaztak. Ezeket le kellett soknál venni, mert nem egyenlő bizony szívárgóit a vér.

A sebesült katonák egy részét, főleg a súlyosabban sérülteket Hubert Mihály dr. kórházába szállították, hogy megfelelő gyógykezelésben részesüljenek. Több került a betegek közül a római katólikus kórházba és néhány a megyei kórházba is.

A fáradt katonák mindenütt jól magosodtak, különösen megacsoráztak, azaz nyugovóra tértek, hogy hazia ágyban pihenjék ki nagy harcaik fáradalmait.

Egy menekült elbeszélése.

Három napig orosz fogságban.

Péter Ferenc, nagykárolyi illetőségű szakaszvezető, aki résztvett az északi harcokban és most sebesülten a nagyváradi kórházban fekszik, a következő rendkívül érdekes részleteket mondotta el arról, hogyan került orosz fogságba és hogy szabadult ki onnan.

— Komarovnál volt egy nagy csapatunk. Napok hosszat állandóan tűzben voltunk. Volt nap, amikor reggeltől késő éjjelig, 19 álló óráig nem állottak meg a fegyvereink. Lehetetlen az ilyen harorról csak akármit is mondani. Először csak rendben, szépen megyen, de azután már csak azzal törődünk, hogy a löszér meg legyen a bizony egy nagy nap végére úgy elkerülhet az ember a csapatjától, mintha sohase lett volna velünk. Így kerültem én is be egy vadászcsapat közé. De hálát adok az istennek, hogy közéjük kerültem.

— Egy erdőben voltunk. Reggelre virradtan pihenve, töltéssel jól ellátva vártuk, mi lesz. Mintha mindent jól sejtettünk volna. Másodnapja volt már, hogy a magunk kezére dolgoztunk. Hatalmas orosz sereg vonult szembe velünk. Nem sejtettük, hogy ott vagyunk az erdőben. Mi pompás lebben vártuk őket. Vagy huszszor annyian voltak, mint mi. És még messze más oldalról is mozgott a föld feketesége. Egyszerre megérez-tük, hogy itt valami nagyot akarnak az oroszok. Bevártuk őket jó százan lépésre. És ekkor mi pár százan sortűzet adtunk. Egyet, kettőt, hármat... tizet. Istenem, hogy hullott, pusztult az a sereg. Esküszöm, hogy én magam ötöt lőttem halálra, amit biztosan láttam. Mint a veszett csorda vissza! vissza! menekültek hanyait-homlok, ordítva. Mi utánuk, akkor kétszáz foglyot ejtettünk. De tovább nem üldöztük őket, mert maguk az orosz foglyok mondták, hogy tulabb nagy ellenség vár reánk. Itt sebesültem meg. Mienk visszavonultak, győzelemmel, de mi ott maradtunk néhányan sebesültek az orosz halottak között. Csak így lehet, hogy nem vettek észre bennünket. Délután jöttek az oroszok, akiket úgy megtizedeltünk. Mienk már nem voltak s minket sebesülteket, ötünket összeszedtek, úgy nyomultak előre velünk együtt.

Egy gyártelepen egy óriás raktárban halmoztak fel bennünket orosz sebesültjeikkel vegyesen. Három napig voltunk itt mi öten az oroszok foglya. Egy gyöngye sebesült orosz vigyázott ránk. Valami jól éltünk rabhoz képest, amit vártunk. Sebeinket ugyan nem kötötték be, de nem is voltak azok súlyosak, jó volt a magunk kötése is. A három napon

mindig azt kaptuk, amit az orosz betegek és katonák egyaránt kapnak: reggel egy borospohányi pálinkát s egy egész orosz négyoszögletes prófontot kaptunk. A pálinka büdös volt ugyan, a kenyér fekete, de hát kaptunk. Sők is azt ettek, legfeljebb ami répát, zöldséget, kukoricát össze tudtak harácsolni innen-onnan. Mi öten jól el mulattunk rajtuk, mert volt közöttünk egy vend fia, aki úgy ahogy tudott magyarul is, németül is, unalmunkban egymás dolgait meséltük el egymásnak. De nem sokáig unatkoztunk. Negyednapon iszonyu ágyutüzre riadtunk fel mindnyájan. Mi azonnal megismertük kedveseink szavát, de nem árultuk el örömminket. Azonban felesleges volt a titkolódzás, az oroszok ügyet se vetettek reánk. Kipkedtek-kapkodtak, majd egy óra múlva futott, aki birt. Itt hagyták mindenüket, a pálinkás tartályokat, a sok fekete prófontot is, bennünket és az ő sok sebesültjüket. Aki szaladni tudott, csak arra gondolt, hogy a börtöt elvigye. Puska, töltény, minden ott maradt. Rostentősen félnek a magyar fogságtól az oroszok, azt hiszik, ott is oly félelmetesek vagyunk, mint a csatában. A mi csapatunk diadalal vonultak be a gyártelepre és úgy kerültem én ki az orosz fogságból.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmek.

(607)

82. fejezet.

Az angyalcsináló.

A temető felé parkodott. Egyetlen lelket sem talált az utcán.

Még a bakter is a falu ellenkező részében volt ekkor.

A temetőben a sírásó állott eléje.

— Ilyenkor nem szokás temetőt járni, mondá a sírásó.

— Igaza van, Jakab bácsi. De én más falusi vagyok... Nem ismer?

— Nini, az ám, a Piroska kisasszony? szólt a sírásó meglepetve. Hol járt lelkem kisasszony, hogy még az öreg nagyságos ur temetésére sem jött el?

— Beteg voltam öreg, nagyon beteg.

— Hajh, hajh, hogy megváltozott, mióta nem láttam.

— Megvénültem ugy-e?

— Megsápadt. Olyan a két orcája, mintha fehér lilómat költöztek volna rája.

— Sok ám az én bánatom, Jakab bácsi.

— Pedig még több lesz!

— Miért?

— Az öreg nagyságos asszony a halálal vívódik. Talán holnap már az ő sírját ásom.

— A nagyanya beteg?

— Hát nem tudja?

— Nem.

— Nem volt a kastélyban?

— Még nem.

— Pedig ott van a nagyságos Sándor urfi is.

— Majd felmegyek, Jakab bácsi. Hát még mi újság?

— Azt hallom, becsukták Szegit urat. De azt a Piroska kisasszony jobban tudja, mert újságot olvas. Piroska halvány orcái elpirultak.

— Ritkán olvasok újságot, Jakab bácsi. Aztán nem is törődöm a Szegit urral.

— Jó ember, de nagy gazember

volt, hogy puítának meg ott, ahol van.

Piroskát ez a beszéd már kellemtelennél érintette a tovább indult.

— Vezessen a nagypapa sírjához, mielőtt a kastélyba megyek, imádkozni szeretnék a sírnál.

— Messziről látni az öreg nagypapa ur sírját, nincs másik olyan a balázsrdői temetőben. De azért szívesen elkísérem odáig a kisasszonyi, hiszen késő van, mindjárt éjjeli lesz!

Piroska mellére csüggeszteite fejét és szomorúan ballagott tovább.

Az öreg Tarnay sírjánál elküldte a sírásót és egyedül maradt.

Leitérdelt és ráborult a sírra. Szívében feljullt minden fájdalom. Imádkozott és sírt! Könnyei patak-ként omlottak, pedig hajh, utóbbi időben sok könnyt kiemelt azokból a szemekből.

— Édes jó nagyatyám! regbete fájdalmasan. Ha igaz a túlvilági örök élet, imádkozz értem és letenhez és jöjj értem mielőbb... értem és azért a másikért... a kis ártatlanért, kiknek nincs apja, nincs neve, nincs rajtam kívül senkije!...

(Folyt. köv.)

Jóralavó kocsis felvételik Mandl Zsigmondnál.

Remunda lóvásár.

Akinek van remundának való lova eladó 4-től 10 éves korig, mielőbb jelentse be a tájféta telepen.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting“ Diesel motorok álló- és fekvő szerkezetben.

Szivógáz- és benzínmotorok. :: Cséplőgarnitúrák benzín- és nyersolajlokomobillal. Benzines magánjárók.

Meglepő újdonság! Nyersolajmotorok keresztfejvezetékekkel.

Belléri Ignác és Társa mérnöki iroda Budapest, V. Koháry-utca 4. szám. Saját érdeklődésben kérjen! Jelenlétű árajánlatot! Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

DR. SÜSZ FERENC
Megyeház-utca 3. sz.
alatt (Fodor-házban) lakik

Herés árpa szalma, polyva
kiszálonként és ölenként eladó közel
a városhoz.
IRITZ MIKSÁNÁL.

MAKÓI URÁNIA SZÍNHÁZ

Vasárnap, 1914. évi szept. hó
27-én, délután fél 5 és este 8
órákor kerül bemutatásra:

Francia távirótiszt
dráma 2 felv.

Olasz fájképek
természetes.

Egy házassági ajánlat
Humoros.

Forradalmi szerelem
dráma a francia forradalomból

Egy amerikai leány
Humoros.

Kunigunda féltékeny
Humoros.

Tisztelettel **Az igazgatóság.**

Kiadó hagymaföld
szőlőség, gabona és lucernásnak
Iritz Miksánál.

Haszonbérbeadás.

A Borotvás örökösök tulajdonát képező gerizdesi kenderföldek, 14 kishold belső járandó és egy darab ardosi szőlőföld 1914. október 1-től haszonbérbeadó. Értekezhetni lehet dr. Kozma János makói ügyvédnél.

Friss must kapható:
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Táncitanítási felhívás.

Alólirott táncitanító tisztelettel értesítem az igen tisztelt szülőket és gyámokat, hogy az őszi

táncanfolyamot

október hó 1-én megkezdem. Akik tehát gyermekeiket taníttatni akarják, sziveskedjenek az ideig beiratkozni. Beiratkozni mindenkor lehet lakáson Gr. Vay-utca 19. szám.

Tisztelettel

Schwarcz Miksa,
okl. táncitanító,

Legjobb

asztali- és gyógyborok
Iritz Sámuel özv. cégnél
kaphatók.

Szép

cukor-paradicsom

naponta friss szedés kapható
Iritz Sámuel özv. cégnél.

3 ELLENSÉG

VARJU,

EGÉR,

ÜSZÖK

kártevői ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos, a külföldön 8 év óta bevált kitűnő védőszer

CORBIN

alkalmazásával. — Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csirázását! Egyszerű alkalmazás! Olcsó! Nagyszerűen bevált buza, kukorica, zab, rozs, répmag, árpa, kender, konyhavetemény stb. csávázásánál. Csak egyszer próbálja meg saját érdekében!

Igen érdekes leírást, használati utasítást és árajánlatot ingyen küld:

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára

U J P E S T,

valamint a főelárusító:

Ehrenfeld és Spitz
M a k ó.

Eckhardt Vilmos

kéthalmi (Földeák) gazdasága kisebb-nagyobb parcellákban bérbeadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal, vagy megbízottjával a helyszínen.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részv.-társaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség tudomására hozni, hogy a jéggyártást és kihordást már megkezdjük és

kristálytisztá müjég

malmi irodánkban (36. telefonszám) megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi lisztüzleteinkben kapható. 50 kilóig a jég ára 6. fill., ezen fölül mennyiségűnél 4 fill.

Első magyarországi sirkőgyár.

Nálam az összes márvány- és

::: granit sirkövek :::

25%-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat újonnan berendezett gyáramban magam készítem.

Vasbeton sirköveket

6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalom 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.

GLÜCK LAJOS

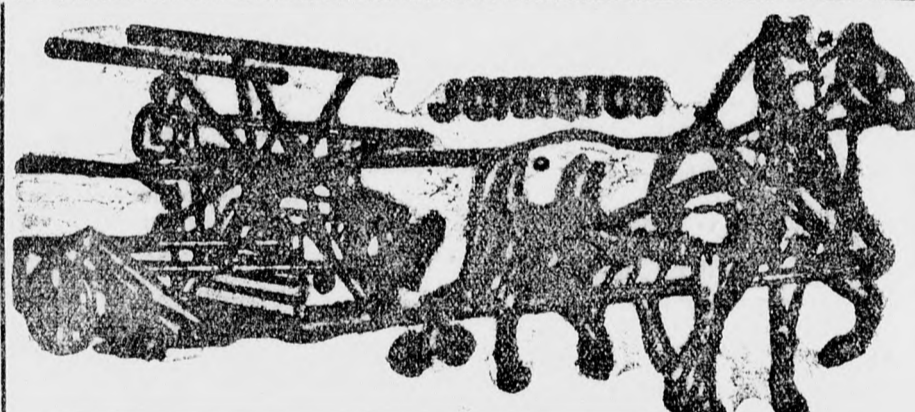
Makó, Szegedi-utca, saját ház.

Elveszett lovak.

3 pej, 1 deros ló és egy fél éves fekete szopos csikó, szerdán este óta elveszett. Aki tud róluk, jelentse vagy a rendőrségen, vagy a tulajdonos: Sarkadi Sámuelnál, Ugar 101 sz. alatt, ahol illő jutalomban részesül.

Eladó és kiadó föld.

Az igazsi útfélen 5 és fél köblös ugarföld, 1 évre hagyma alá haszonbérbe kiadó, vagy pedig a hozzátartozó tanyaépületekkel együtt örökáron, szabadkészből eladó. Értekezhetni lehet Cs. Kiss Istvánnal, Meskó-utca 13. szám alatt.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házámban) **gazdasági gépraktáramban** a legújabb modellű **JOHNSTON** - eredeti - kévekötés aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdaságnál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami lényeges bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, agyszintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica iltatók is. — Ugy az aratógépek, mint a kukorica iltató gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legstírgósebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. — Raktáron tartok kitűnő Sisal-féle kévekötés zsineget, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai tükörcél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzatu vaspálcás boronákat, répa és szecskavágókat. — Együttal bártorkodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő géppel a legkomplicáltabb munkákat végzem. — Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. — Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapak állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.